УДК 339.138:656.13:621.433”364”
Кудін О.П.[1], Дударенко О.В.[2], Борисенко О.Є.[3]
[1] асп. НУ «Запорізька політехніка»
[2] канд. техн. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»
[3] канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

АНАЛІЗ ЗМІН РИНКУ ПЕРЕОБЛАДНАННЯ АВТОМОБІЛІВ ДЛЯ РОБОТИ НА ГАЗОВОМУ ПАЛИВІ У ВОЄННИЙ ЧАС НА ПРИКЛАДІ МЕРЕЖІ НЕЗАЛЕЖНИХ ГАЗОВИХ СТО «ПРОФІГАЗ»

Галузь переобладнання автомобілів для роботи на газовому паливі перед початком повномасштабного російського вторгнення знаходилась у стані стабільного зростання, оскільки використання альтернативних видів палива дозволяло власникам таких автомобілів значно заощаджувати на витратах на паливо через значно меншу ціну газу у порівнянні із бензином. Так, протягом 2020 року в мережі незалежних автогазових СТО «Профігаз» було переобладнано 4778 автомобілів, а за даними Державної служби статистики України за 2020 рік у мережах АЗС було реалізовано 22822469,4 т пропан-бутану, що майже відповідає рівню продажів бензину марки А95 25501582,9 т за той самий період [1].

З початком повномасштабного вторгнення рф на територію України було завдано значної шкоди економіці нашої держави, були пошкоджені паливні сховища, порушені логістичні маршрути, завдано ударів по нафтопереробним заводам та заправним станціям, виник різкий дефіцит палива. Проте люди, що вже встигли переобладнати свої транспортні засоби для роботи на газовій суміші, мали альтернативу по заправках, тобто могли заправитись як газом, так і бензином, мали більший запас ходу, що дозволило їм майже безперешкодно переміщатись до найбезпечніших регіонів України подалі від бойових дій. Втім, акцент думок споживачів змістився і більшість людей думало вже не про економію на паливі, а про виживання. Ця тенденція спостерігається і по сьогоднішній день.

Впливовими негативними наслідками збройної агресії рф для галузі також стали такі проблеми як: дефіцит електроенергії через пошкодження об’єктів інфраструктури; пошкодження матеріально-технічної бази підприємств; кадровий дефіцит через виїзд працівників у більш віддалені від бойових дій регіони України і закордон та через залучення персоналу підприємств галузі до збройних сил України; погіршення матеріального стану громадян України та зниження в них покупної спроможності, а також зміна пріоритетів

у витрачанні своїх доходів. На рисунку 1 представлена динаміка переобладнання автомобілів в мережі «Профігаз», яка налічує більше 100 станцій по всій Україні (рис. 1).

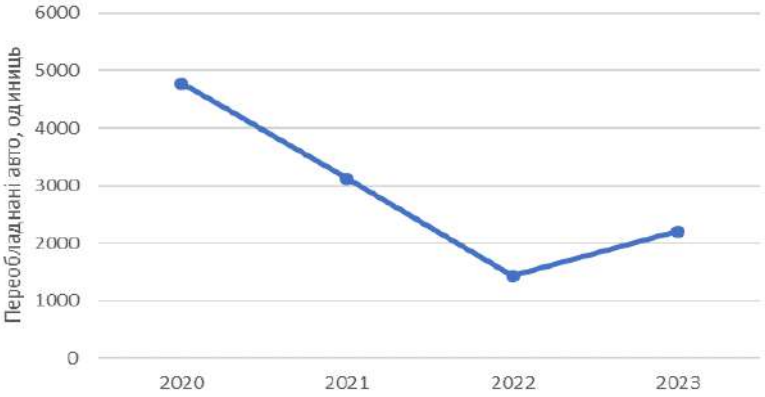

Рисунок 1 – Динаміка переобладнання автомобілів в мережі «Профігаз» протягом 2020-2024 років (складено авторами за [2]).

Порівняно з довоєнними часами в 2022 році переобладнання транспортних засобів на газове паливо в цілому по Україні скоротилося на 70%, що відповідало загальним тенденціям того часу. Вже в 2023 році відбулося пожвавлення ринку. Попит на такі послуги збільшився на 54% порівняно з 2022 роком, але не досяг навіть показників 2021р. Якщо розглядати по регіонах країни, то динаміка трохи відрізняється. Порівнювались дві ідентичні СТО мережі «Профігаз» у м. Запоріжжя та у м. Луцьк. Аналіз їх даних представлено в таблиці 1 та на діаграмі (рис. 2.).

Таблиця 1 – Порівняння обсягів переобладнання авто на СТО мережі «Профігаз» у м. Луцьк і м. Запоріжжя за 2020-2023 роки*

Місто	Обсяги надання послуг за роками				Відхилення, %			
	2020	2021	2022	2023	2021/ 2020	2022/ 2021	2023/ 2022	2023/ 2020
Луцьк	186	174	91	151	- 6,5	- 47,7	+65,9	- 18,8
Запоріжжя	236	194	23	52	- 18,8	- 88,1	+ 126,8	-78,0

*складено автором за [2]

За представленими даними бачимо, що загальні тенденції ринку характерні для обох регіонів, проте в м. Луцьк спостерігається кращі результати в

2023 році, які викликані віддаленістю цього регіону від зони безпосередніх бойових дій та значною міграцією людей в безпечні райони.

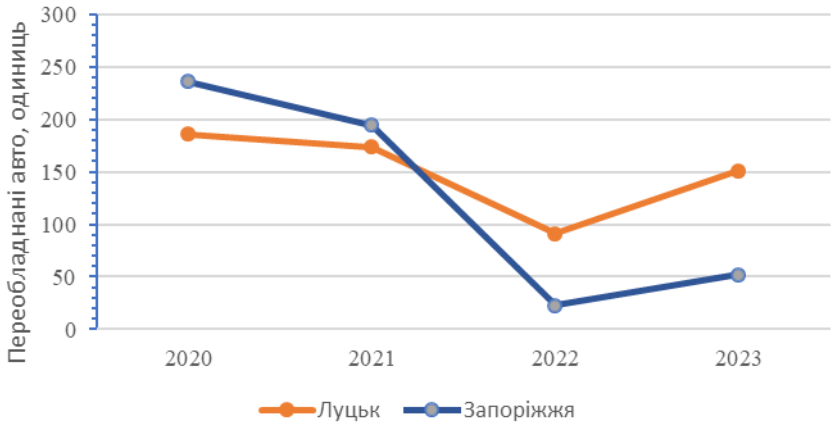

Рисунок 2 – Динаміка переобладнання автомобілів на мережі СТО в м. Луцьк та в м. Запоріжжя.

До війни з рф в 2020 році в м. Запоріжжя попит на такі послуги був вищім ніж у м. Луцьк на 26,8%, а в 2021 на 11,5%. В 2022 році скорочення попиту в м. Запоріжжя порівняно з м. Луцьк відбувалося більшими темпами, а саме на 88,1% та 47,7% відповідно. Та вже в 2023 році обсяги надання таких послуг зростають в обох містах, але в м. Луцьк на 65,5% краще порівняно з м. Запоріжжя, що обумовлено їх розташуванням та покупною спроможністю населення, яке в них залишилося.

Умови, що склалися, ставлять перед підприємствами галузі нові виклики, заставляють їх розширювати асортимент послуг на такі як: переобладнання генераторів електроенергії з бензину на газ, обслуговування військової техніки, надання послуг з ремонту військового обладнання, переобладнання дизельної техніки для застосування зрідженого нафтового газу тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Обсяг роздрібного продажу світлих нафтопродуктів і газу через АЗС по регіонах. Державна служба статистики України: веб-сайт. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/sr/rpsng_az_p/rpsng_az_p_u/arch_rpsng_az_2020p_u.htm.

2. Profigas. Мережа автогазових СТО: вебсайт. URL: http://warranty.profigas.ua.